

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **H. D.**
st. příslušnost X
hlášena k pobytu X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2024, č. j. OAM-106/ZA-ZA11-ZA19-2024,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) se žalobkyně domáhala zrušení výše citovaného rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2024, č. j. OAM-106/ZA-ZA11-ZA19-2024 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým jí žalovaný neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul podstatné informace sdělené žalobkyní v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu v ČR je *obava z fyzického násilí ze strany její dcery, s níž ve vlasti sdílí společnou domácnost*. Žalovaný vyhodnotil žalobkyni i její výpověď jako věrohodnou, poněvadž jednotlivá tvrzení byla vnitřně konzistentní i přiměřeně podrobná a plausibilní.
3. Žalovaný posoudil žalobkyní tvrzené skutečnosti z hlediska důvodů ve smyslu § 12 zákona o azylu, přičemž neshledal, že by žalobkyně byla ve vlasti v minulosti pronásledována nebo že by jí toto pronásledování hrozilo v budoucnu. Uvedl, že násilné chování dcery žalobkyně je způsobeno *psychickou poruchou a zneužíváním alkoholu*. Fyzické útoky z její strany nejsou nijak spojeny s rasou, pohlavím, náboženstvím, národností ani příslušností k určité sociální skupině. Souvislost s těmito kvalifikovanými důvody pronásledování potom žalovaný neshledal ani v otázce (ne)poskytnutí vnitřní ochrany, neboť policie na základě oznámení žalobkyně vždy zasáhla a umístila její dceru do psychiatrické léčebny.
4. Stran možného udělení národního humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu žalovaný poukázal zejména na to, že žalobkyně v Arménii pobírá starobní důchod, vlastní rodinný dům a *má zde zázemí u své druhé zletilé dcery a jejího dospělého syna, kteří žijí nedaleko*. Jelikož už v minulosti byly dcery (žalobkyně má celkem tři zletilé dcery) žalobkyni nápomocny při vyřizování její cesty do ČR a poskytly jí dočasně také nouzové ubytování, žalovaný neshledal důvod, proč by dcery *nemohly žalobkyni vypomáhat i nadále*. Žalovaný dospěl k závěru, že situace žalobkyně není natolik nesnesitelná a tíživá, aby nutně vyžadovala udělení azylu z humanitárních důvodů.
5. Konečně žalovaný z výpovědi žalobkyně nezjistil, že by jí v případě návratu do Arménie hrozila vážná újma dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný s ohledem na četnost a povahu fyzických útoků dcery *vyhodnotil případ žalobkyně jako hraniční*, neshledal však, že by v posuzované věci bylo jednání dcery natolik intenzivní, aby u žalobkyně vzbuzovalo důvodné obavy vyvolávající pocit bezvýchodnosti celé situace. Jakkoli žalovaný jednání dcery žalobkyně *odsoudil jako zavrženíhodné*, konstatoval, že násilí ze strany dcery nebylo natolik intenzivní, aby dokázalo zlomit fyzickou a psychickou odolnost žalobkyně.
6. Současně žalovaný zdůraznil, že žalobkyně má *reálné možnosti, jak v budoucnu své problémy ve vlasti řešit*. Může např. nechat svou problematickou dceru ze svého domu vystěhovat nebo si ve vlasti zajistit náhradní bydlení. Představit si lze i řešení, že by některý z členů rodiny dočasně pobýval s žalobkyní v jejím domě, aby mohl případným útokům dcery zabránit. Jelikož žalobkyně *není nutně odkázána ke společnému bydlení s psychicky narušenou dcerou*, nelze hrozbu vážné újmy považovat za reálnou a bezprostřední. Protože mezinárodní ochrana není z povahy věci určena k řešení situace žalobkyně, žalovaný žádosti nevyhověl a mezinárodní ochranu žalobkyni v žádné formě neudělil.

III. Žaloba

7. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, jelikož splňuje podmínky pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Nesprávně žalovaný její případ posoudil též ve vztahu k možnosti udělení národního humanitárního azylu.

8. Žalobkyně o mezinárodní ochranu žádala z důvodu *dlouhodobého a závažného fyzického a psychického násilí* ze strany psychicky narušené dcery, s níž ve vlasti sdílela společnou domácnost. Pravidelně byla vystavena bití a současně byla omezována též na osobní svobodě, neboť ji dcera zamykala v domě. I přesto, že se žalobkyně obrátila na místní policii, která její dceru opakovaně odvezla do psychiatrické léčebny, po návratu k žádné změně nedošlo a domácí násilí z její strany vždy pokračovalo. Žalobkyně jako starší zranitelná osoba představuje *samostatnou sociální skupinu*, pročež jednání její dcery může naplňovat znaky pronásledování.
9. Při vyhodnocení existence účinné ochrany poskytované obětí domácího násilí v Arménii se žalovaný omezil pouze na popis právního rámce, nikoliv však již na jeho praktické uplatňování. Žalobkyně přitom *vyčerpala veškeré dostupné právní prostředky*, které měla vzhledem ke svému věku a možnostem k dispozici. Žalovaný rovněž *nesprávně posoudil možnosti žalobkyně* při řešení situace, neboť opomenul, že žalobkyně je starší osoba, jež z důvodu nedostatku finančních prostředků nemá reálnou možnost se přestěhovat.
10. Konečně žalobkyně namítala, že si žalovaný pro účely řádného posouzení věci *neobstaral dostatek relevantních podkladů*. Z dostupných zpráv o zemi původu navíc jednoznačně vyplývá, že ochrana obětí domácího násilí zůstává v Arménii dále závažným problémem. Proto žalobkyně navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

11. Ve rámci vyjádření ze dne 16. 1. 2025 žalovaný zopakoval své závěry vyjádřené v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že k útokům dcery vůči žalobkyni docházelo *výhradně proto*, že žalobkyně se svou dcerou sdílela domácnost, přičemž dcera měla konflikty též s řadou jiných osob (sousedé, sestra). Je tedy zjevné, že příčinou násilného jednání dcery nebyly primárně věk či jiné charakteristiky žalobkyně, ale agresivní stav způsobený užíváním alkoholu v kombinaci s duševní poruchou.
12. Žalovaný se podrobně zabýval možnostmi aplikace § 14 zákona o azylu, přičemž řádně zohlednil individuální okolnosti případu. Trvá na tom, že žalobkyně má k dispozici možnosti, jak situaci vyřešit, přičemž oproti jiným osamělým žadatelům důchodového věku má nespornou výhodu spočívající *v zázemí ze strany blízkých rodinných příslušníků* (zejména dalších dvou dcer). Žalobkyně není ohrožena skutečným nebezpečím vážné újmy samotným návratem do vlasti ani návratem do města svého posledního bydliště. Současně není ani nezbytně odkázána na společné bydlení s psychicky nemocnou dcerou. Nenachází se tak v současné době v situaci, která by vyžadovala udělení mezinárodní ochrany.

V. Správní spis

13. Správní spis sestává zejména ze záznamu o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 1. 2. 2024, protokolu o pohovoru k dané žádosti z téhož dne a protokolu o doplňujícím pohovoru ze dne 4. 7. 2024. Součástí správního spisu je taktéž množství materiálů předložených žalobkyní (psaných v arménském i českém jazyce), včetně fotografie zranění žalobkyně. Za účelem posouzení aktuální bezpečnostně politické situace v Arménii a zhodnocení okolností azylového příběhu žalobkyně založil žalovaný do správního spisu tyto podklady:

- Informaci OAMP: Arménie: Hodnocení Arménie jako bezpečné země původu ze dne 3. 10. 2023;
 - Informaci OAMP: Arménie: Situace navrátilců: Instituce, sociální podpora, důchody, lékařská péče, vzdělání a pracovní trh ze dne 25. 5. 2023;
 - Informaci MZV ČR č. j. 112768-6/2024-MZV/LPTP, ze dne 31. 5. 2024, k č. j. MV-3049-18/OAM-2024, Situace policie: Související ochranné, kontrolní a opravné mechanismy;
 - Informaci MZV ČR č. j. 112157/2023-MZV/LPTP ze dne 17. 5. 2023, č. j. MV-8341-5/OAM-2023, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí;
 - Informaci OAMP: Arménie: Karabašští uprchlíci v Arménii: Přístup arménských úřadů, Dopad na vnitropolitickou situaci v Arménii ze dne 22. 11. 2023;
 - Informaci OAMP: Ázerbájdžán: Aktuální vztahy s Arménií ze dne 24. 5. 2024;
 - Informaci OAMP: Arménie: Domácí násilí ze dne 14. 10. 2024;
 - Informaci OAMP: Arménie: Současné vztahy s Ázerbájdžánem ze dne 19. 7. 2024 a;
 - Informaci OAMP: Arménie: Hodnocení Arménie jako bezpečné země původu ze dne 4. 9. 2024.
14. Žalobkyně se s podklady pro rozhodnutí opakovaně seznámila, avšak k jejich obsahu se nijak nevyjádřila a nenavrhla jejich doplnění. Jen dodala, že by ráda v ČR ještě nějakou dobu zůstala, aby se mohla zotavit ze zranění a psychické újmy. Taktéž uvedla, že je v příležitostném kontaktu se svými sousedy v Arménii. Ty v nedávné době její dcera ohrožovala nožem a chovala se velice nebezpečně. Žalobkyně nemá v Arménii kde bydlet, neboť její (druhá) dcera má malý byt a ona sama si nemůže dovolit platit nájem. Poté bylo vydáno napadené rozhodnutí, jež je předmětem přezkumu krajským soudem v tomto řízení.

VI. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud předně posoudil splnění podmínek řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [viz § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
16. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
17. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů. Při posuzování věci soud přihlédl rovněž k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
18. Žaloba **není důvodná**.

19. Žalobkyně v žalobě sdružila množství námitek, jimiž brojila proti posouzení svého azylového příběhu žalovaným. Nejprve krajský soud uvádí, že neshledal důvodné námitky žalobkyně ohledně *nedostatečně zjištěného stavu věci*. K tomu krajský soud uvádí, že žalovaný zjevně postupoval ve smyslu zásady materiální pravdy a zjistil stav věci, o kterém nepanují důvodné pochybnosti. Za tímto účelem provedl s žalobkyní nejen detailní doplňující pohovor, ale založil do správního spisu i množství informací o zemi původu, které svým obsahem plně dopadají na situaci žalobkyně a umožňují posoudit její příběh ve všech souvislostech. Krajský soud v postupu žalovaného při zjišťování skutkového stavu věci žádná pochybení neshledal. Napadené rozhodnutí lze z obecného pohledu považovat za zcela srozumitelné, přezkoumatelné a přiměřeně podrobné.
20. Krajský soud v první řadě zabýval zákonností závěrů žalovaného stran *(ne)naplnění důvodů pro udělení azylu* dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť azyl je přednostní formou mezinárodní ochrany.
21. Již na tomto místě považuje krajský soud za nutné předeslat, že institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů, a *obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoliv problémů* (zejm. osobních, rodinných či ekonomických) v domovském státě. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek, přičemž potřeba legalizace pobytu v ČR tradičně není důvodem vedoucím k udělení azylu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005-43; dostupný na www.nssoud.cz). Poskytnutí azylu je *specifickým důvodem* pro setrvání na území ČR a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců v ČR, které jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).
22. Dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu platí, že: „Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“ Aby tedy mohl být žadateli udělen azyl ve smyslu citovaného ustanovení, je nezbytné, aby žadatel (i) jednak měl odůvodněný strach z pronásledování a současně (ii) tento jeho strach musí mít původ v některé zákonem předvídané skutečnosti. Jen tehdy, pokud je existence obou těchto zákonných podmínek v řízení o udělení mezinárodní ochrany spolehlivě prokázána, lze žadateli v ČR udělit mezinárodní ochranu formou azylu.
23. Pokud se přitom týče pronásledování na základě *příslušnosti k určité sociální skupině*, tu je podle judikatury Nejvyššího správního soudu potřeba chápat jako společenský útvar, jenž je navenek určitelný v rámci daného společenství v zemi původu s takovou mírou identifikovatelnosti, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Za sociální skupinu tedy nemůže být považována skupina lidí jen proto, že se nepodílí na řízení společnosti a pociťuje to úkorně (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003-48).
24. Znaky sociální skupiny podle § 12 písm. b) zákona o azylu tak mohou naplňovat např. *sexuální menšiny* či *skupiny spojené přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy* či *jiné skupiny jevící znak způsobilý k pronásledování*, (srov. zde např. rozsudky Nejvyššího

- správního soudu ze dne 31. 1. 2005, č. j. 4 Azs 281/2004-45, či ze dne 13. 4. 2005, č. j. 2 Azs 335/2004-69). Obdobně lze za sociální skupinu ve smyslu citovaného ustanovení za určitých okolností považovat též *muslimské ženy* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015-27), *brance* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83) či rovněž *osoby odmítající výkon nucených prací* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 317/2020-28). Sociální skupinu může představovat taktéž *rodina* žadatele o mezinárodní ochranu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45).
25. V projednávané věci žalobkyně namítala, že v Arménii čelila pronásledování ze strany své dcery proto, že je *starší osoba, která není schopna se adekvátně bránit*. Této argumentaci zdejší soud nemohl přisvědčit, a to rovnou ze dvou důvodů. Jednak krajský soud *neshledal*, že by osoby vyššího věku bez dalšího utvářely samostatnou, s určitou mírou přesnosti definovanou, sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Současně v souzené věci *bylo spolehlivě prokázáno*, že psychicky nemocná dcera žalobkyni nenapadala kvůli jejímu pokročilejšímu věku ani zhoršenému zdravotnímu stavu (viz níže).
26. Krajský soud nesouhlasí se závěrem žalobkyně, že je třeba osoby důchodového věku s ohledem na jejich schopnosti a duševní charakteristiky automaticky považovat za samostatnou sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Jakkoli se v případě seniorů nepochybně jedná o skupinu osob, která je *vzhledem k vyššímu věku a biologicko-psychologickým faktorům ovlivňujícím řádné fungování lidského organismu zranitelnější* v porovnání s osobami jiných věkových kategorií a může být v řadě ohledů a činností oproti těmto osobám znevýhodněna, stárí samo o sobě *nepředstavuje specifickou charakteristiku utvářející samostatnou sociální skupinu* podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Je tomu tak především proto, že stárí je přirozenou etapou lidského života, která se při běžném průběhu událostí dotýká každého člověka v každé společnosti. V případě starších osob se jedná o *příliš široký, v čase proměnlivý a obtížně definovatelný okruh osob* na to, aby mohl představovat *přesně určitelnou* sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu či kvalifikační směrnice.
27. Nehledě na to, po přezkoumání správního spisu krajský soud nezjistil žádné indicie nasvědčující tomu, že by žalobkyně byla svou dcerou napadána právě kvůli svému vyššímu věku, příp. jiným osobnostním charakteristikám společným jiným osobám arménské společnosti v obdobném postavení. Zdejší soud odkazuje na výpověď žalobkyně, podle níž trpí její dcera prokazatelně psychickou poruchou projevující se navenek *agresivním chováním* vůči třetím osobám. Současně je dcera závislá i na užívání alkoholu. Sama žalobkyně potvrdila, že dcera *má konflikty též s řadou dalších osob*, které s ní proto raději přestaly komunikovat a začaly se jí vyhýbat (zejména sousedé, sestra apod.). Za této situace je zjevné, že důvodem násilného jednání dcery vůči žalobkyni nebyl její pokročilejší věk, ale *agresivní stav dcery zapříčiněný neléčenou duševní poruchou podporovanou konzumací nadměrného množství alkoholu*. V tomto ohledu proto námitka žalobkyně o příčině napadání dcerou nevyplývá z jejích ostatních tvrzení (*non sequitur*).
28. Krajský soud současně dodává, že veškeré útoky dcery žalobkyně byly vedeny *výhradně snahou zajistit si dostatek cigaret a alkoholu*, na kterém je dcera závislá. Žalobkyně obývající t. č. společnou domácnost (rodinný dům) bohužel přirozeně představovala první osobu, s níž dcera při snaze uspokojit svou závislost přišla do kontaktu a vybíla si na ní svůj vztek, což ve výsledku zpravidla vedlo k fyzickému napadení žalobkyně.

Jakkoliv násilí ze strany dcery není omluvitelné a zdejší soud je razantně odsuzuje, je nucen konstatovat, že *jednání dcery vůči žalobkyni není způsobilé naplnit podmínky ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu*, jelikož nebylo vedeno z tam uvedených azylově relevantních důvodů. Žalovaný proto postupoval v souladu se zákonem, pokud žalobkyni azyl ve smyslu citovaného ustanovení neudělil.

29. Jako další v pořadí se krajský soud zabýval námitkou žalobkyně týkající se nesprávného postupu žalovaného při hodnocení podmínek *pro udělení národního humanitárního azylu* podle § 14 zákona o azylu. Ani tuto námitku zdejší soud neshledal důvodnou.
30. Pokud se týče výkladu podmínek pro udělení tzv. národního humanitárního azylu, krajský soud jen ve stručnosti připomíná, že zákonodárce v tomto ohledu zvolil *kombinaci neurčitého právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ následovaného správním uvážením* (srov. zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012-28, či ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27). Současně je tento institut specifický tím, že jde o čistě národní (vnitrostátní) formu mezinárodní ochrany *a neexistuje na něj právní nárok* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004 č. j. 5 Azs 47/2003-48) ani *subjektivní právo* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2003, č. j. 3 Azs 23/2003-61).
31. Tato specifika národního humanitárního azylu se pak nutně promítají i do povahy následného soudního přezkumu. Jak totiž judikoval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, správní rozhodnutí v otázce udělení (národního) humanitárního azylu podléhá soudnímu přezkumu *pouze v tom směru*, jestli nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů potom není správní soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné či přímo opačné závěry (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004-72, či ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012-28).
32. Z uvedených hledisek tak krajský soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného v otázce národního humanitárního azylu, přičemž *nedospěl k závěru*, že by se úvahy žalovaného vymykaly obvyklému chápání tohoto institutu či dosavadní správní praxi. Krajský soud konstatuje, že se žalovaný při rozhodování zabýval všemi podstatnými okolnostmi azylového příběhu, přičemž zvláštní důraz kladl zejména na *aktuální zdravotní stav žalobkyně a její zázemí ve vlasti*. Jeho úvahy v tomto ohledu vyznívají nejen dostatečně logicky a přesvědčivě, ale mají i potřebnou oporu ve správním spisu. Žalovaný s ohledem na okolnosti posuzované věci racionálně vysvětlil, proč případ žalobkyně není výjimečný natolik, aby nutně vyžadoval udělení národního humanitárního azylu. Za těchto okolností proto krajský soud nespatřuje v postupu žalovaného žádná pochybení.
33. V neposlední řadě krajský soud k námitce žalobkyně přezkoumal zákonnost závěrů žalovaného ohledně *doplňkové ochrany*. Žalobkyně má napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť jí v případě návratu do vlasti hrozí ze strany její psychicky nemocné dcery vážná újma ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o azylu. Po pečlivém zhodnocení okolností případu žalobkyně vyhodnotil zdejší soud i tuto námitku jako nedůvodnou.
34. Již na tomto místě přitom musí krajský soud *nutně korigovat* argumentaci žalobkyně, že nosným důvodem neudělení doplňkové ochrany byla v jejím případě skutečnost, že měla k řešení svých problémů využít orgány ochrany ve vlasti. Možnost dovolávat se pomoci u příslušných státních orgánů v Arménii zmínil žalovaný v odůvodnění svého

rozhodnutí *spíše jen pro úplnost a dokreslení situace*, přičemž zohlednil jak přetíženost arménského systému vnitřní ochrany, tak i skutečnost, že se žalobkyně v minulosti na místní policii kvůli násilí ze strany dcery již několikrát obrátila. Žalovaným zmíněné možnosti řešit celou situaci i nadále cestou arménských státních orgánů či za pomoci neziskových organizací je proto třeba vnímat jako *v úvahu připadající variantu*, a nikoliv jako stěžejní důvod rozhodnutí žalovaného žalobkyni doplňkovou ochranu neudělit.

35. Tím je naopak v projednávané věci skutečnost, že sama žalobkyně má k dispozici *reálné možnosti* (plně nezávislé na činnosti orgánů veřejné moci), *jak své problémy řešit a odstranit či minimalizovat nebezpečí, které jí ze strany psychicky nemocné dcery hrozí*. Jak vysvětlil již žalovaný ve svém rozhodnutí, aby bylo možné udělit žalobkyni v ČR doplňkovou ochranu, je nezbytné, aby vážná újma, která jí v případě návratu do vlasti hrozí, *byla bezprostřední a reálná*, tj. skutečně musí hrozit, že by žalobkyně po svém návratu do Arménie byla vystavena nebezpečí mučení či nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání a zároveň není reálně možné, aby se tomuto nebezpečí vyhnula či jej jinak odvrátila (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, ze dne 12. 12. 2013, č. j. 1 Azs 16/2013-20, či ze dne 19. 11. 2024, č. j. 1 Azs 127/2024-45).
36. V této souvislosti pak krajský soud odkazuje rovněž na ustanovení § 2 odst. 7 písm. a) zákona o azylu, podle kterého: „[v]ážnou újmu není, pokud se obava cizince z vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má, a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy.“ Krajský soud sdílí závěr žalovaného, že žalobkyně není ohrožena vážnou újmu již jen samotným návratem do Arménie, příp. návratem do města jejího posledního bydliště. Veškeré nebezpečí žalobkyni totiž hrozí ze strany její psychicky nemocné dcery, která se (i kvůli svému onemocnění) *zdržuje po celou dobu jen v rodinném domě žalobkyně ve městě X*. Z ničeho nevyplývá, že by k útokům vůči žalobkyni docházelo i mimo tento dům (např. na ulici či jiném veřejně přístupném místě), pročez lze uzavřít, že žalobkyni po návratu do vlasti bezprostředně tvrzená újma nehrozí.
37. Současně je zdejší soud přesvědčen, že žalobkyně není v budoucnu *nutně odkázána ke společnému bydlení s dcerou*, jejíhož jednání se obává. Zdejší soud s ohledem na okolnosti věci konstatuje, že žalobkyně má nepochybně možnost nechat svou agresivní dceru ze společně obývaného domu *vystěhovat*, čímž by se celá situace vyřešila. Krajský soud přitom vychází ze skutečnosti, že podle výpovědi je rodinný dům ve vlastnictví žalobkyně, a tudíž je to právě žalobkyně, kdo rozhoduje o tom, jaké osoby mohou v jejím domě pobývat a s nimiž bude sdílet společnou domácnost. Tvrzení žalobkyně, že duševně nemocná dcera nikoho neposlouchá a vystěhování by tak bylo značně problematické (resp. nemožné), vyhodnotil krajský soud jako *neopodstatněné*, poněvadž ze správního spisu nevyplývá žádný závažný právní či faktický důvod bránící tomu, proč by žalobkyně k vystěhování dcery nemohla přistoupit.
38. Obdobně se jako vhodné řešení situace žalobkyně v Arménii nabízí *dům prodat a získané peníze investovat do pořízení nového bydlení*, ať už formou koupě či pronájmu nemovitosti. Není pravděpodobné, že by částka utržená z případného prodeje rodinného domu nepokryla alespoň dočasně žalobkyni náklady spojené se zajištěním náhradního bydlení ve vlasti. Navíc žalobkyně pobírá v Arménii starobní důchod a současně má

možnost požádat o finanční podporu i členy své nejbližší rodiny, s nimiž byla během pobytu ve vlasti v pravidelném kontaktu. Kromě toho žalobkyně může *jako osoba starší 65 let požádat o vydání povolení k pobytu v ČR* za účelem společného soužití se svou (další) dcerou trvale pobývající v ČR [§ 42a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb.]. Pokud by byla žalobkyně se svou pobytovou žádostí úspěšná, hradila by ve vlasti náhradní ubytování jen dočasně.

39. V neposlední řadě pak krajský soud uvádí, že žalobkyně může *požádat o pomoc příbuzné, kteří žijí v témže městě jako ona*. Ti jí mohou pomoci jak tím, že jí dočasně na nezbytnou dobu *poskytnou ubytování*, jak tomu bylo již v minulosti, kdy žalobkyně v případě potřeby přebývala u své druhé dcery. Stejně tak není vyloučeno, aby žalobkyně využila pomoc a podporu příbuzných *při hledání nového bydlení či při vystěhování psychicky nemocné dcery* z jejího vlastního domu. Žalobkyně konečně může oslovit některého z blízkých příbuzných (např. svého dospělého vnuka), aby se spolu s ní dočasně přestěhoval do jejího domu, aby mohl zabránit psychicky nemocné dceři v jejím dalším napadání.
40. Z výše popsaných okolností nevyplývá, že by žalobkyni hrozila v případě návratu zpět do vlasti *skutečná a bezprostřední* vážná újma představující *conditio sine qua non* pro to, aby jí mohla být v ČR udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud si uvědomuje, že situace žalobkyně není po vícero stránkách jednoduchá a její řešení vyžaduje nemalé úsilí, je však nucen konstatovat, že klíč k řešení celé situace má v rukou právě žalobkyně, která se sama musí rozhodnout, jak své opakující se problémy s duševně nemocnou dcerou vyřeší. Za situace, kdy reálně existují možnosti řešení v zemi původu, nelze s ohledem na *subsidiaritu mezinárodní ochrany* žalobkyni doplňkovou ochranu udělit.

VII. Závěr a náklady řízení

41. Pro všechny shora uvedené důvody rozhodl krajský soud o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
42. O náhradě nákladů řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, jenž měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovanému pak v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, resp. ani náhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce